

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 14 januari 2014 inzake ADL-assistentie concept van het Fokus-wonen (Kamerstuk 30 597, nr. 407).

De voorzitter van de commissie,
Neppéus

Adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

Inhoudsopgave

- I. **Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
- II. **Reactie van de Staatssecretaris**

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van voorliggende brief. Genoemde leden hebben nog een aantal vragen en opmerkingen bij de brief. Genoemde leden vinden het van groot belang dat het ADL-assistentie-concept zoals nu geleverd door onder andere Fokus moet blijven bestaan. Zij zijn dan ook tevreden met de toezegging van de Staatssecretaris om dit te regelen, en zien uit naar de nadere uitwerking hiervan.

De bewoners van deze woonvormen zijn zeer afhankelijk van zorg. Goede kwaliteit en veiligheid moeten dan ook gegarandeerd zijn. De leden van de VVD-fractie vinden het belangrijk dat inmiddels de noodzakelijke verbeteringen zijn doorgevoerd. Kan de Staatssecretaris toezeggen dat deze ervaringen ook betrokken worden bij de vormgeving van de definitieve aanspraak voor ADL-assistentie?

Nieuwe aanbieders kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de dynamiek, keuzevrijheid en kwaliteit van de ADL-assistentie. Vanwege de minimale grootte van een cluster, zijn bewoners verplicht de zorg af te nemen van de betrokken aanbieder. Dat kan een probleem vormen wanneer mensen niet tevreden zijn over de dienstverlening. Ook hier kan voldoende ruimte voor nieuwe aanbieders een belangrijke bijdrage leveren. Uit eerdere vragen van de leden van de VVD-fractie blijkt dat er, zij het beperkt, interesse is van nieuwe aanbieders. Is de Staatssecretaris bereid om in de definitieve aanspraak mogelijk te maken dat nieuwe aanbieders kunnen toetreden en dat de zorg in een persoonsgebonden budget (pgb) verstrekt kan worden zodat mensen eventueel zelf een ADL-cluster kunnen opzetten?

De Staatssecretaris heeft aangegeven persoonlijke assistentie mogelijk te willen maken. Deze leden ontvangen signalen dat het vormgeven van deze aanspraak vertraging oploopt. Kan de Staatssecretaris ingaan op de stand van zaken rondom de persoonlijke assistentie?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie zijn verheugd met de toezegging van de Staatssecretaris dat het Fokus-concept ook in de toekomst in stand kan blijven. Fokus-wonen is een mooie vorm van het leveren van zorg en ondersteuning aan mensen met een lichamelijke handicap of beperking. Het stelt mensen in staat zo zelfstandig mogelijk te leven en zoveel mogelijk eigen regie te behouden. Genoemde leden hechten hier groot belang aan: regie over je eigen leven moet voor iedereen mogelijk zijn.

Fokus-wonen in het nieuwe stelsel

In de toezegging van de Staatssecretaris over het behoud van het Fokus-concept wordt gesteld dat het Fokus-concept dit jaar nog wordt bekostigd via een tijdelijke aanspraak in de AWBZ en dat hij de verdere praktische en juridische uitwerkingen uitwerkt. Genoemde leden zijn blij dat dit in overleg met Fokus en de cliëntenraad Fokus gebeurt. Zij vragen de Staatssecretaris hoe het op dit moment met deze uitwerking staat. Kan de Staatssecretaris al meer duidelijkheid geven over de positionering in het nieuwe stelsel? Zal ook in het nieuwe stelsel het onderscheidende

principe van Fokus, namelijk het principe van zorg op afroep en aanwijzing door de cliënt, voldoende worden gewaarborgd?

Keuzevrijheid in zorgaanbieders voor cliënten in Fokus-wonen

Er is veel aandacht geschonken aan de keuzevrijheid van cliënten met betrekking tot de zorgaanbieders binnen clusterwoningen. Gesteld werd dat de keuzevrijheid van inwoners van Fokus-woningen in het geding zou zijn, aangezien zij binnen een Fokus-woning uitsluitend voor de zorgverlening van Fokus kunnen kiezen. De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat de koppeling van wonen en zorg juist vanzelfsprekend is en wil deze koppeling behouden: een keuze voor Fokus is een keuze voor de zorg van Fokus.

84% van de cliënten uit het tevredenheidsonderzoek hebben de ADL-assistentie een 7 of hoger geven. Genoemde leden willen dat deze zorg behouden kan blijven voor de inwoners van Fokus en vrezen dat de kwaliteit achteruit kan gaan wanneer meerdere aanbieders de gelegenheid hebben om binnen de clusterwoningen van Fokus zorg te verlenen. Deze leden horen daarom graag van de Staatssecretaris dat de koppeling tussen wonen en zorg van Fokus ook in de toekomst behouden blijft.

De leden van de PvdA-fractie zouden de keuzevrijheid liever gecreëerd zien worden door een groter aanbod van stichtingen die, volgens hetzelfde concept en principe van eigen regie bij de cliënt, zelfstandig wonen en ADL-zorg met elkaar combineren. Zij vragen de Staatssecretaris welke mogelijkheden er bestaan om een dergelijke ontwikkeling te stimuleren en welke rol hij hierin voor zichzelf ziet weggelegd.

Kwaliteit van geleverde zorg binnen Fokus-woningen (IGZ rapport)

Bij een koppeling van wonen en zorg moet de cliënt er altijd verzekerd van kunnen zijn dat de kwaliteit van de geleverde zorg hoog is. De leden van de PvdA-fractie zijn daarom zeer te spreken over de aandacht die de kwaliteit van de dienstverlening van Fokus-wonen krijgt, van zowel de Staatssecretaris als van de IGZ. Deze leden zijn dan ook tevreden over de conclusies die inmiddels uit het follow-up onderzoek van 2013 zijn gekomen, waaruit blijkt dat Fokus maatregelen heeft doorgevoerd en de kwaliteit van zorg inmiddels verbeterd is.

Experiment persoonlijk assistentiebudget

De leden van de PvdA-fractie hebben enkele vragen over het experiment met een persoonlijk assistentiebudget, dat begin 2014 zou gaan plaatsvinden. Dit budget is beschikbaar voor een kleine groep cliënten met een intensieve zorgvraag. Zij hebben 24 uur per dag, zeven dagen per week direct oproepbare hulp nodig i.v.m. de beademing. Als er iets mis gaat, moet er direct ingegrepen kunnen worden, anders kunnen cliënten overlijden. Er zijn cliënten in Fokus die dit budget hebben om extra zorg hiervoor in te kopen, (Fokus garandeert oproepbare hulp binnen 5 minuten, dit is voor beademing te lang, cliënten hebben dus een extra iemand 24/7 standby staan) maar ook cliënten die in andere woonvormen of thuis wonen ontvangen dit budget. Deze zorg is namelijk niet te organiseren met ADL-assistentie. Er is een apart persoonlijk assistentiebudget nodig om deze oproepbare hulp binnen zeer korte tijd te organiseren. Er zou nu aan de hand van een experiment gekeken worden hoe deze hulp het beste gefinancierd kan worden en vorm kan krijgen. Voor de kleine groep cliënten met een zeer complexe ondersteuningsvraag is dit een ontzettend belangrijke stap. Kan de Staatssecretaris aangeven waarom dit experiment nog niet is begonnen? Graag krijgen deze leden meer duidelijkheid over de huidige situatie. Wie heeft nu de

regie over het experiment met het persoonlijk assistentiebudget? Voor genoemde leden is het hiernaast belangrijk dat belangenorganisaties en het werkveld betrokken worden bij het experiment. Er ligt veel specifieke kennis bij deze organisaties over deze specifieke doelgroep. Kan de Staatssecretaris dit toezeggen? Deze leden gaan ervan uit dat de Staatssecretaris haast maakt met het opstarten van dit experiment in samenspraak met de belangenorganisaties en het werkveld. Zij zien graag dat het experiment met het persoonlijk assistentiebudget zo snel mogelijk start. Deze leden zouden tevens willen weten of de mensen die aan de pilot deel zullen nemen, bij succes van de pilot ook de garantie hebben om dezelfde wijze hun zorg mogen organiseren. Graag een toelichting van de Staatssecretaris hierop.

Zorg intensieve verpleegkinderen

De leden van de PvdA-fractie willen aandacht vragen voor een groep cliënten die tussen wal en schip dreigen te vallen. Het gaat om kinderen die intensieve verpleegzorg nodig hebben en vaak tevens een begeleidingsvraag hebben. Hierbij gaat het om kinderen die momenteel middels een pgb deze intensieve zorg ontvangen, vaak van ouders zelf, ondersteund door professionele hulp die ouders inschakelen met het pgb. Deze kinderen zijn bijvoorbeeld afhankelijk van Totale Parenterale Voeding (TPV) of nierdialyse en hebben soms ook een beperking op het mentale vlak, bijvoorbeeld autisme. De pgb indicatie is vaak gebaseerd op verpleging, verzorging en begeleiding. Zeer vaak is ook 24 uurs-oproepbare zorg nodig in verband met de gevaren die er ontstaan wanneer er iets met een infuus bijvoorbeeld misgaat. Ouders leveren vaak deze intensieve zorg en zorgen dat zij binnen enkele minuten bij hun kind kunnen zijn, zodat zij kunnen ingrijpen wanneer er iets mis gaat. Met de veranderingen in de langdurige zorg die er gaan plaatsvinden leeft er de vrees bij deze doelgroep dat de zorg nog steeds goed afgestemd plaats kan vinden. Deze leden ontvangen graag een reactie van de Staatssecretaris hierop. Is het mogelijk om deze groep cliënten te betrekken bij het experiment rondom de ADL assistentie? Genoemde leden zien overlap in de zorgvragen rondom deze cliënten en cliënten die ADL-assistentie ontvangen. Kan er door deze groep cliënten te betrekken bij het experiment onderzocht worden of op deze wijze de zorg voor deze groep cliënten goed georganiseerd kan worden? De leden van de PvdA-fractie ontvangen graag een toelichting van de Staatssecretaris. Indien de Staatssecretaris van mening is dat deze cliënten niet betrokken dienen te worden bij het experiment, ontvangen zij graag een uitleg hoe de zorg voor deze kinderen wel goed georganiseerd gaat worden vanaf 2015. Deze groep cliënten dreigt nu versnipperd te worden over de Zorgverzekeringswet (verpleging en verzorging), de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (lichtere vormen van begeleiding) en de Wet Langdurige Zorg (intensievere begeleiding). Aangezien bij deze kinderen de medische zorg vaak centraal staat, lijken deze kinderen niet onder het regime van de WLZ te vallen en dreigt versnippering van zorg. Dat vinden de leden van de PvdA-fractie niet wenselijk. Deze leden ontvangen graag een reactie van de Staatssecretaris op dit punt.

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen over de brief ADL-assistentie concept van het «Fokus-wonen». Zij vinden het positief dat de Staatssecretaris bereid is te kijken naar een structurele en specifieke regeling voor de mensen die ADL-assistentie krijgen. Zij wijzen erop dat deze mensen de afgelopen jaren al lang genoeg in onzekerheid hebben gezeten. Deze leden vinden het erg belangrijk dat de ADL-assistentie en de ADL op aanwijzing behouden blijft. Het versnip-

peren van ADL-assistentie over drie verschillende wetten is volgens genoemde leden geen goede oplossing en zal afbreuk doen aan deze specifieke zorg die gegeven wordt. Deelt de Staatssecretaris deze mening en gaat hij ervoor zorgen dat het concept Fokus-wonen in de huidige vorm behouden blijft? Genoemde leden vragen om een uitgebreide toelichting op dit punt.

De leden van de SP-fractie constateren dat er al lange tijd sprake is van een slechte kwaliteit van zorg binnen Fokus-wonen. Hoewel het rapport van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) verbeteringen aangeeft, ontvangen deze leden nog steeds meldingen over slechte zorg. Kan de Staatssecretaris aangeven welke maatregelen hij treft om de problemen met de kwaliteit van zorg op te lossen? Kan de Staatssecretaris garanderen dat de problemen met de kwaliteit op korte termijn volledig worden opgelost? Is de Staatssecretaris bereid om de driemaandelijke inspectierapporten van de inspectie aan de Kamer te doen toekomen?

De leden van de SP-fractie wijzen erop dat het scheiden van wonen en aanbieder niet leidt tot de oplossing voor mensen die ADL-assistentie nodig hebben. Deelt de Staatssecretaris deze mening en kan uitgebreid worden toegelicht hoe hij dit beoordeelt ten opzichte van de nieuwe regeling?

Tot slot hebben de leden van de SP-fractie signalen binnen gekregen dat Fokus met normtijden gaat werken. Kan de Staatssecretaris aangeven of dat waar is? Wat is in zijn algemeenheid het standpunt van de Staatssecretaris met betrekking tot minutenregistratie? Acht de Staatssecretaris het wenselijk dat voor bijvoorbeeld het wassen- en aankleden per dag een beperkt aantal minuten wordt ingezet? Is dit in het oogpunt van de Staatssecretaris goede kwaliteit van zorg? Deze leden wijzen erop dat minutenregistratie afbreuk doet van de ADL op aanwijzing. Deelt de Staatssecretaris deze mening en bent u bereid maatregelen te treffen om de minutenregistratie in de zorg in zijn geheel af te schaffen in plaats van niet te verplichten?

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris inzake ADL-assistentie concept Fokus-wonen. Deze leden willen echter nog wel enkele punten onder de aandacht brengen en zien graag dat deze punten worden meegenomen in de nieuwe Wet Langdurige Zorg.

Het onderscheid tussen assistentiebudget en Fokus-wonen is gelegen in de mate van afhankelijkheid van de cliënt van de directe nabijheid van een hulpverlener die direct moet ingrijpen in geval van nood, ook zonder oproep of alarm door de cliënt, omdat anders een levensbedreigende situatie ontstaat. In het Fokus-concept is voorzien in een alarmopvolging binnen maximaal 5 minuten (in de praktijk is dat veelal korter). Het onderscheid is daarom dat bij (een regeling voor het) assistentiebudget er 24 uur per etmaal steeds een hulpverlener in de woning van de cliënt is, in het Fokus-concept op afroep, niet in de woning maar in de directe omgeving van de woning. Deelt de Staatssecretaris de mening dat uit indicatie onderbouwd moet blijken, dat de cliënt voor het assistentiebudget in noodgevallen, om medische redenen, een kortere responstijd nodig heeft dan vijf minuten?

Deze leden hebben de Staatssecretaris eerder gevraagd om te bewerkstelligen dat herindicatie voor Fokus-bewoners niet meer nodig zal zijn en vragen naar de status hiervan.

Verder vinden zij dat de indicatie voor de nieuwe regeling voor het Fokus-wonen wordt gebaseerd op normen die bij deze bijzondere groep cliënten past en niet op de niet-passende normen voor de indicaties voor ouderenzorg. Die normen passen niet op fysieke omstandigheden van mensen met een zware handicap, maar zijn gebaseerd op de omstan-

digheid dat ouderen nog enigszins mee kunnen werken in de verzorging. Verzorging van mensen met een zware handicap duurt daardoor veelal langer en soms veel langer dan de door het Centrum indicatiestelling zorg (CIZ) gehanteerde gemiddelde normtijden.

De leden van de PVV-fractie krijgen signalen dat Fokus-bewoners worden gekort op hun uren vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning, klopt dit? Wat vindt de Staatssecretaris hiervan?

Uit het onderzoek (Follow-up Kwaliteitstoets Fokus) van de IGZ blijkt de noodzaak van een zelfstandig Kwaliteitskader voor de ADL-assistentie zoals die binnen het Fokus-wonen wordt vormgegeven. Is de Staatssecretaris bereid de aanbieders van het Fokus-wonen in het tot stand brengen van een dergelijk kader te ondersteunen, waardoor dit kader ook bruikbaar kan worden als toetsinstrument voor de IGZ?

De huidige specifieke aanspraak ADL-assistentie regelt de bekostiging van drie aanbieders van het Fokus-concept. Is de Staatssecretaris bereid in de nieuwe regeling mogelijkheden te bieden voor het openen van nieuwe ADL-clusters, waarin ten laste van de nieuwe regeling ADL-assistentie kan worden aangeboden, mits daaraan aantoonbare behoefte is, waardoor die regeling ook ruimte geeft aan andere aanbieders?

Fokus-wonen biedt oproepbare hulp in een geclusterde setting met keuzevrijheid voor wie de zorg aanbiedt en de keuze om het met een pgb te regelen. Blijven deze mogelijkheden ook bij de nieuwe aanspraak bestaan?

De leden van de PVV-fractie maken zich zorgen over de bouw van eventuele nieuwe clusters. Uit onderzoek (TeamM) dat de Staatssecretaris aan de Kamer overlegde blijkt dat, gelet op de hoge extra kosten van de bouw van ADL-clusterwoningen die niet in de huur kunnen worden doorberekend, naar alle waarschijnlijkheid woningcorporaties en gemeenten geen nieuwe ADL-clusters zullen bouwen. Is de Staatssecretaris bereid de voormalige subsidieregeling voor de bouw van ADL-clusters, waarmee naar de door de subsidieverlener te bepalen behoefte, nieuwe clusters kunnen worden gebouwd?

Uit onderzoek dat de Staatssecretaris aan de Kamer heeft overlegd blijkt dat een koppeling tussen het huren van een ADL-clusterwoning aan de in dat cluster aangeboden ADL-assistentie nodig is om de 24-uurs oproepbaarheid van zorg (en de acute alarmopvolging) voor alle cliënten gezamenlijk in zo een cluster financieel (langdurig) mogelijk te maken. En dat zonder die koppeling het Fokus-wonen dus niet kan bestaan.

Genoemde vragen of die koppeling gehandhaafd blijft en zo niet wat daarvan de consequenties zijn voor de betaalbaarheid.

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris met betrekking tot de toezegging over ADL-assistentie en het IGZ-rapport over Fokus-wonen. Deze leden vinden het positief dat de Staatssecretaris er hoe dan ook zorg voor wil dragen dat de zorg voor mensen die 24-uurs ADL-assistentie nodig hebben, gecontinueerd blijft. Deze leden hebben hier nog wel enkele vragen en opmerkingen over. Voor de leden van de CDA-fractie staat het belang van de cliënt centraal. Dat betekent bijvoorbeeld in dit geval dat deze leden willen waken dat er voldoende keuzevrijheid voor de cliënt is. Daarom vragen zij of de Staatssecretaris kan aangeven wat de uitgangspunten zullen zijn voor de wijze dat deze aanspraak in de WLZ wordt vormgegeven. Genoemde leden kunnen zich namelijk voorstellen dat de zorgvraag van mensen met lichamelijke beperkingen die 24x7 ademhalingsondersteuning nodig hebben een andere ondersteuningsvraag is dan iemand die licht verstandelijk beperkt is en een gedragsstoornis heeft. Ziet de staatssecretaris dit verschil ook en wordt hiermee rekening gehouden bij het ontwikkelen van criteria voor deze specifieke doelgroep? Wordt hierbij in

eerste instantie geredeneerd vanuit het belang van de keuzevrijheid en regie van de cliënt?

De leden van de CDA-fractie vragen of ook de mogelijkheid van een pgb voor oproepbare hulp als alternatief voor Fokus onderzocht wordt. Kan de Staatssecretaris aangeven welke problemen hiervoor moeten worden opgelost? Bent u bereid om partijen als Per Saldo en de werkgroep de Rode Bril te betrekken in het overleg over de toekomst van de ADL-assistentie en een keuze voor het pgb voor oproepbare hulp?

De leden van de CDA-fractie vragen hoe het staat met het experiment met een 24-uursbudget dat per 1 januari gestart zou zijn. Wanneer kunt u de Kamer informeren over de resultaten van het experiment? Kunt u hierbij ook reageren op de opmerking die Per Saldo maakte in haar brief van 6 februari 2014 dat er feitelijk nog geen voortgang is geboekt in dit experiment?

Wat betreft de IGZ onderzoeken naar het Fokus-wonen, merken de leden van de CDA-fractie op dat de IGZ aangeeft dat er verbeteringen zijn. Dat vinden deze leden positief om te horen, met name voor de mensen die er met plezier wonen en op deze manier eigen regie over hun leven houden. Zij vragen wel of de Staatssecretaris kan aangeven of dit voor alle Fokus-projecten geldt of dat er nog specifieke projecten zijn die onder de aandacht van de inspectie staan dan wel waar er nog een inhaalslag gemaakt moet worden.

De leden van de CDA-fractie vragen ten slotte of de Staatssecretaris kan aangeven hoeveel mensen er op dit moment in Fokus-projecten (of dezelfde soort projecten) wonen en hoeveel van deze mensen er straks onder de nieuwe WLZ komen te vallen?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie stellen voorop dat mensen zoveel mogelijk eigen regie moeten kunnen voeren over hun eigen leven en zo zelfstandig mogelijk moeten kunnen leven. Dat vormen belangrijke voorwaarden voor de kwaliteit van het leven. ADL-assistentie en persoonlijke

24-uursassistentie kunnen voor mensen met een vaak zware lichamelijke handicap daarbij een belangrijke rol spelen, door zorg en ondersteuning te bieden. Deze leden zijn dan ook verheugd met de toezegging van de Staatssecretaris, gedaan tijdens het algemeen overleg over de hervorming van de langdurige zorg van 18 december 2013, om voor deze groep te komen met een afzonderlijke aanspraak, en zij tonen zich benieuwd naar de precieze vormgeving van deze aanspraak. Wanneer zal de Kamer over de precieze aanspraak kunnen beschikken? Worden (vertegenwoordigers van) cliënten (zoals de cliëntenraad van Fokus, werkgroep De Rode Bril, werkgroep Cliënten ADL-assistentie, Per Saldo) en aanbieders bij de vormgeving van de aanspraak betrokken, in het bijzonder ten aanzien van de specifieke voorwaarden, het geldende kwaliteitskader en de positie van cliënten? Zo ja, op welke wijze?

Genoemde leden merken daarbij op dat de aanspraak ruimte moet bieden voor toetreding van nieuwe aanbieders, naast de huidige bestaande aanbieder op dit terrein, Fokus. Hoe gaat de Staatssecretaris daarvoor zorgen?

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het rapport van het College voor Zorgverzekeringen (CVZ) over verschillende alternatieve scenario's voor ADL-assistentie¹. Deze leden zijn van mening dat het CVZ-rapport een duidelijk richtinggevend advies geeft, in de vorm van het door hem voorgestelde alternatieve scenario van een integraal pakket aan samenhangende zorg. Is de Staatssecretaris voornemens dit scenario over te nemen? Zo ja, zal daarbij de keuzevrijheid voor het afnemen van zorg buiten de woning bij een andere aanbieder worden geborgd en op welke

¹ CVZ, Uitvoeringstoets alternatieven ADL-assistentie, 15 april 2013

wijze? Voorts achten deze leden het belangrijk dat daarbij ook de mogelijkheid van een persoonsgebonden budget (pgb) wordt geboden. Dat kan ruimte bieden aan nieuwe initiatieven, cliënten de mogelijkheid geven zelf locaties op te zetten en cliënten niet afhankelijk te laten zijn van één aanbieder. Zij ontvangen op dit punt graag een reactie van de Staatssecretaris. De leden van de D66-fractie lezen in het eerdere genoemde rapport van het CVZ dat sprake moet zijn van «doelmatige zorg». Wat houdt concreet in? Deze leden ontvangen graag een nadere toelichting ter zake.

Voorts vragen zij naar de stand van zaken ten aanzien van een integraal pakket persoonlijke assistentie voor cliënten met chronische beademing met een zeer korte responstijd en daarom 24 uur per dag moeten kunnen rekenen op hulp, waarover het CVZ in het eerder genoemde rapport ook heeft geadviseerd. Is de Staatssecretaris voornemens om in de Wet langdurige zorg de mogelijkheid van een persoonlijk assistentiebudget op te nemen? Zo ja, op welke wijze en hoe wordt hier ervaring mee opgedaan? Zo nee, waarom niet? Op welke wijze zal de Kamer hierover worden geïnformeerd?

De leden van de D66-fractie hebben tot slot kennisgenomen van de kwaliteitstoets Fokus 2013 van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ)². Uit het IGZ-rapport blijkt dat Fokus naar aanleiding van het kritische rapport van de IGZ over 2012 verschillende maatregelen heeft genomen gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de zorg, de veiligheid, de eigen regie, belangen en rechten van cliënten en het lerend vermogen van de organisatie. De IGZ concludeert dat deze maatregelen zijn vruchten afwerpen en dat de zorg en veiligheid in 2013 inderdaad zijn verbeterd. Tegelijkertijd acht de inspectie voortzetting van de genomen maatregelen noodzakelijk. Deze leden achten het van belang dat het daarbij niet enkel gaat om het verder en beter protocolleren van de zorg en ondersteuning. Zij ontvangen derhalve graag een nader toelichting van de Staatssecretaris op dit punt.

Vragen en opmerkingen van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief over «Fokus-wonen». De brief is verzonden naar aanleiding van toezeggingen van de Staatssecretaris over het Fokus-concept in het algemeen overleg over de hervorming op de langdurige zorg en ondersteuning op 18 december 2013. Deze leden zijn blij met de gedane toezegging: «linksom of rechtsom» wordt het Fokus-wonen veilig gesteld.

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat er gesprekken gaande zijn met Fokus en de cliëntenraad van Fokus over de toekomst van het Fokus-concept. Deze leden horen graag op welke wijze er voortgang wordt geboekt. Wanneer is de definitieve aanspraak op Fokus-wonen gereed? Deze leden vinden het van belang dat er een specifieke, duidelijke en bestendige regeling komt die cliënten zekerheid voor de lange termijn kan bieden. Deze leden vinden het tevens van belang dat de nieuwe regeling hetzelfde beoogd wat er in de huidige tijdelijke AWBZ-aanspraak is geregeld. Ook menen zij, dat de nieuwe regeling zich moet richten op de cliënten die gebruik maken van ADL-assistentie en niet exclusief gekoppeld wordt aan het Fokus-concept. Hierdoor kan er, middels de nieuwe regeling, ook ruimte ontstaan voor nieuwe initiatieven. Zij ontvangen op deze punten graag een reactie van de Staatssecretaris. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen nadere toelichting op de toekomstige garantie van de 24-uurs oproep voor Fokus-bewoner. Het Fokus-concept is afhankelijk van adequate financiering die de continuïteit van 24-uurszorg waarborgt. Deze leden weten dat er verschillende

² IGZ, *Kwaliteitstoets Fokus follow up 2013*, Zwolle: januari 2014

opvattingen zijn over de beste manier om keuzevrijheid van assistentieverlening te verankeren. Zo wordt er onder meer door Per Saldo en De Rode Bril gepleit voor het invoeren van een adequate pgb-regeling zodat er meer keuzevrijheid mogelijk is voor het inkopen van assistentieverlening. Het pgb nu is hiervoor niet toereikend. Door anderen wordt echter gewezen op de keerzijde hiervan, 24-uurzorg kan alleen gegarandeerd worden indien alle woningen in een cluster deze zorg afnemen. Als dit niet gebeurt wordt Fokus-wonen simpelweg onuitvoerbaar en onbetaalbaar. Hoe wordt er aangekeken tegen deze verschillende opvattingen? Is er tussenoplossing voorhanden? Deze leden zien op dit punt graag een reactie.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben ook kennisgenomen van de rapportage «follow-up kwaliteitstoets Fokus 2013». Zij delen de mening van de Staatssecretaris dat de Fokus verbetermaatregelen heeft doorgevoerd waardoor de kwaliteit van zorg en cliëntveiligheid verbeterd zijn. Ook naar de toekomst toe is het van belang dat er blijvend gestreefd wordt naar hoge kwaliteit en cliëntveiligheid zodat de cliënttevredenheid hoog blijft.

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie zijn van mening dat mensen hun zorg grotendeels zelf moeten kunnen invullen, zodat mensen ondanks een ziekte of beperking toch in zoveel mogelijk in staat zijn om regie te voeren over hun eigen leven. Zo houden mensen de mogelijkheid nog (gedeeltelijk) actief deel te kunnen nemen aan de samenleving. Volgens deze leden is ADL-assistentie hier een belangrijk instrument voor, omdat dit mensen in staat stelt bijvoorbeeld zelf hun dagritme te bepalen.

Waar komt ADL-assistentie terecht?

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat hoewel er nog veel gewisseld zal worden met de Staatssecretaris over de hervorming van de langdurige zorg, al eerder duidelijk werd dat Kamerbreed behoefte is aan het voortbestaan van ADL-assistentie. ADL-begeleiding mag wat deze leden betreft dan ook geen slachtoffer worden van de verschillende systemen. Eerder zegde de Staatssecretaris toe dit te gaan regelen. Graag horen deze leden wat zijn uitgangspunten hierbij zullen zijn. Komt er een aparte wettelijke regeling? Blijft ADL-begeleiding beschikbaar ongeacht uit welke wet mensen zorg nodig hebben en ongeacht de zorgzwaarte?

Eigen bijdrage

Ook horen de leden van de GroenLinks-fractie graag of de Staatssecretaris bij het uitwerken van een nieuwe aanspraak op ADL-assistentie nadenkt over de financiële positie van mensen die ADL-assistentie nodig hebben. Het CVZ stelt voor dat, gezien het om zorg gaat die vergelijkbaar is met extramurale zorg waar nu een bijdrageplicht voor geld, moet worden overwogen of Fokus-cliënten een eigen bijdrage moeten gaan betalen. Deze leden hopen van harte dat de Staatssecretaris hun constatering deelt dat veel Fokus-cliënten niet bepaald in de financiële positie zitten om een extra bijdrage te betalen, naast de bijdragen die ze vaak al betalen voor bijkomstige zorg, zoals zorg uit de Wmo en het eigen risico. Genoemde leden vragen of de Staatssecretaris kan toezeggen dat cliënten met een indicatie voor ADL-assistentie niet met een extra rekening geconfronteerd gaan worden.

Het is volgens de leden van de GroenLinks-fractie evident dat een goede regeling nodig is. Niet zozeer om Fokus als aanbieder in de benen te houden, maar om ADL-assistentie veilig te stellen. Deze leden vragen de Staatssecretaris toe te zeggen dat de regeling waar hij mee gaat komen

breder is dan alleen gericht op de huidige aanbieder, maar ook vernieuwing en nieuwe initiatieven zal stimuleren? Denkt de Staatssecretaris hierbij bijvoorbeeld aan het initiatief Schots en Scheef in Groningen?

Persoonsgebonden budget

Het zal velen inmiddels niet meer verbazen dat de leden van de GroenLinks-fractie een warm voorstander zijn van eigen regie en keuzevrijheid voor mensen die zorg gebruiken. Ook als het gaat om een combinatie van wonen en intensieve zorg zien zij het liefst ruimte voor patiënten om zelf te bepalen wat voor zorg ze krijgen en door wie. Ook het CVZ geeft aan dat de keuzevrijheid van patiënten zou kunnen worden vergroot door het mogelijk maken van een pgb bij een indicatie voor ADL-assistentie. Kan de Staatssecretaris toezeggen dat een pgb mogelijk zal zijn in de nieuwe regeling die hij gaat maken?

Aangepaste woningen

Voor een goede voortzetting van beschikbaarheid van ADL-assistentie is het volgens de leden van de GroenLinks-fractie van belang dat er voldoende aangepaste woningen zijn. Deze leden vragen hoe de Staatssecretaris het huidige aanbod aan aangepaste woningen in verhouding tot de vraag naar ADL-assistentie taxeert en of hij bereid is om samen met de Minister voor Wonen en Rijksdienst te kijken naar verruiming van het aanbod van aangepaste woningen.

II. Reactie van de Staatssecretaris